

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/3/2018
Identifikačné číslo spisu:	1114220206
Dátum vydania rozhodnutia:	13.12.2018
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:1114220206.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu N. I., živnostníka podnikajúceho pod obchodným menom N., zastúpeného JUDr. Jánom Vinarčíkom, advokátom v Banskej Bystrici, Pod Rybou 5, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné námestie 13, o 33.193,92 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 3C/21/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 23. augusta 2017 sp. zn. 7Co/195/2017, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 23. augusta 2017 sp. zn. 7Co/195/2017 a rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 27. februára 2017 č. k. 3C/21/2014-125 z r u š u j e a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Žalobou zo 4. júla 2014, došlou Okresnému súdu Bratislava I (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinstančný súd“) 10. deň rovnakého mesiaca i roka, sa žalobca na žalovanej domáhal zaplatenia sumy 33.193,92 € s 10 %-ným úrokom z omeškania od 21. júla 2004 do zaplatenia (okrem náhrady trov konania) ako náhrady škody spôsobenej pri výkone verejnej moci (za ktorú zodpovedá štát) nesprávnym úradným postupom notára (JUDr. Pavla Zubáka). Nesprávnym úradným postupom uvádzaným v žalobe bolo spísanie notárom 19. apríla 2004 notárskej zápisnice sp. zn. N 107/2004, NZ 33103/2004 (ďalej tiež len „notárska zápisnica“) o poskytnutí pôžičky v sume 1.900.000 niekdajších Sk (63.068,40 €) V. G. (pôvodným veriteľom) dlžníkovi N. H. (podľa obsahu notárskej zápisnice v skutočnosti už od 22. októbra 2013 neexistujúcej obchodnej spoločnosti VČELA-HONT s. r. o. so sídlom vo Zvolene, Mateja Bella 2393/3, ktorú N. H. len - ako konateľ - reprezentoval) s tým, že notárska zápisnica obsahovala i uznanie záväzku a súhlas dlžníka s tým, aby sa stala exekučným titulom; pričom snaha žalobcu (s ktorým pôvodný veriteľ 9. októbra 2012 uzavrel zmluvu o prevode práv a povinností nadobudnutých na základe zmluvy o pôžičke aj notárskej zápisnice) docieľiť vymoženie pohľadávky bola neúspešnou, nakoľko Okresný súd Zvolen uznesením 2. mája 2013 č. k. 8Er/307/2013-13 zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie s odôvodnením, že notárska zápisnica nespĺňa formálne a materiálne podmienky vykonateľného exekučného titulu. Žalobca sa následne obrátil na ministerstvo spravodlivosti s požiadavkou o predbežné

prerokovanie nároku na náhradu škody, ministerstvo mu však oznámilo, že mu nevyhovie a uplatnený nárok neuspokojí, keďže má za to, že neboli naplnené zákonné podmienky zodpovednosti notára za spôsobenú škodu.

2. Súd prvej inštancie rozsudkom z 27. februára 2017 č. k. 3C/21/2014-125 žalobu zamietol a žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov konania. Dôvodom zamietnutia žaloby, založenej právne na úprave o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (podľa zákona č. 58/1969 Zb., ďalej tiež len „zodpovednostný zákon“ alebo „ZoZŠ“), bol záver prvoinštančného súdu o dôvodnosti námietky žalovanej premlčaním žalobou uplatneného práva. Podľa osobitnej úpravy zodpovednostného zákona o premlčaní sa právo na náhradu škody, spadajúce pod takýto zákon, premlčí za tri roky odo dňa, kedy sa poškodený dozvedel o škode, najneskôr však za desať rokov odo dňa, keď poškodenému bolo doručené (oznámené) nezákonné rozhodnutie spôsobujúce škodu s výnimkou škôd na zdraví (§ 22 ods. 1 a 2 ZoZŠ) a v tomto prípade (v ktorom zákon neustanovuje povinnosť predbežného prerokovania nároku na príslušnom orgáne štátu) objektívna desaťročná premlčacia doba žalobcovi márne uplynula 19. apríla 2014 (10 rokov od spísania notárskej zápisnice) a význam preto nemalo, že subjektívna trojročná doba (počítaná od doručenia žalobcovi uznesenia zamietajúceho žiadosť súdneho exekútora o poverenie, ku ktorému došlo 16. mája 2013) v čase podania žaloby ešte neuplynula (keď subjektívna doba nemôže prekročiť objektívnu); dôvodil súd prvej inštancie, na podporu svojej argumentácie poukazujúci aj na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež len „ústavný súd“) z 18. januára 2012 č. k. I. ÚS 430/2011-37 (v rámci ktorého ústavný súd a/ pripustil vyplnenie medzery v práve, spočívajúcej v nedostatku explicitného vztiahnutia objektívnej premlčacej doby podľa ZoZŠ na prípady škôd spôsobených nesprávnym úradným postupom, i na takéto prípady za pomoci analógie a b/ upozornil na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky riešiaci - nech aj vo vzťahu k subjektívnej premlčacej dobe - obdobný problém).

3. Krajský súd v Bratislave (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 23. augusta 2017 sp. zn. 7Co/195/2017 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej priznal voči žalobcovi nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania. Rozsudok súdu prvej inštancie považoval za správny, stotožňujúc sa pritom v celom rozsahu i s dôvodmi vedúcimi súd prvej inštancie k zamietnutiu žaloby (§ 387 ods. 1 aj 2 Civilného sporového poriadku - zákona č. 160/2015 Z. z. v znení zákona č. 87/2017 Z. z. a dnes už i zákona č. 350/2018 Z. z., ďalej tiež len „C. s. p.“). Nedôvodnou bola podľa odvolacieho súdu námietka nepreskúmateľnosťou napadnutého rozsudku, keď v jeho odôvodnení boli poskytnuté dostatočné odpovede na všetky relevantné argumenty a nezaujatie stanoviska k otázke neskoršej splatnosti pôžičky (na základe samotnej notárskej zápisnice i dodatkov k nej aj k zmluve o pôžičke) nemalo pre rozhodnutie o žalobe význam. Odvolací súd, v ďalšom sa venujúci skôr teoretickoprávnenému rozboru problému premlčacích dôb v ZoZŠ a zhodujúci sa so súdom prvej inštancie v prípade oboch jeho čiastkových záverov (rozumej o stihnutí subjektívnej a naopak márnom uplynutí objektívnej premlčacej doby) napokon zdôraznil tiež ústavným súdom konštatovanú potrebu zachovania princípov predvídateľnosti súdnych rozhodnutí a právnej istoty, vyslovil názor o súladnosti záverov vyslovených súdom prvej inštancie s takýmito princípmi a zmenil sa tiež o záväznosti jednotnej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) vo vzťahu k určitej právnej otázke bez ohľadu na existenciu judikátu o nej, tu však bez toho, aby v tejto súvislosti spomenul čo i len jedno rozhodnutie najvyššieho súdu viažúce sa k posudzovanému problému (keď i on poukázal iba na nález ústavného súdu uvádzaný už súdom prvej inštancie a odkazy žalobcu na odborné články a rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky nepovažoval pre nedostatok ich záväznosti za významné).

4. Proti takémuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej tiež „dovolateľ“) s návrhom na zrušenie rozsudkov oboch nižších súdov a vrátenie veci na ďalšie konanie súdu prvej inštancie (keď inak dovolateľom favorizovaný návrh na zmenu rozsudku odvolacieho súdu vyhovením žalobe priamo dovolacím súdom pre zaoberanie sa nižšími súdmi výlučne otázkou premlčania neprichádzal do úvahy). Namietal znemožnením mu nesprávnym procesným postupom oboch nižších súdov uskutočňovania jemu prináležiacich procesných práv v takej miere, že tým došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C. s. p.), ako aj nesprávnym právnym posúdením veci (§ 421 ods. 1 písm. a/, b/ aj c/ C. s. p.). Výskyt tzv. zmätočnej vady podľa § 420 písm. f/ C. s. p. videl dovolateľ

predovšetkým v nezaujatí zrozumiteľného (adresného) stanoviska odvolacieho súdu (resp. i súdu prvej inštancie) k odbornej literatúre a judikatúre súdov použitej ním (dovolatelom) v rámci prostriedkov procesného útoku, v nevyporiadaní sa žiadnym z nižších súdov ani s meniacou sa procesnou obranou žalovanej a (do tretice) ani s okolnosťou uplynutia nie až tak nepodstatnej časti premlčacej doby (považovanej nižšími súdmi za uplynutú márne) vyčkávaním na výsledok predbežného prerokovania nároku na ministerstve spravodlivosti, pre ktoré treba najmä rozsudok odvolacieho súdu považovať i za nepreskúmateľný. K nesprávnemu právnomu posúdeniu veci (tu rozumej de facto len dôvodnosti námietky premlčania vznesenej žalovanou) podľa názoru dovolateľa potom došlo pre nepripísanie nižšími súdmi žiadneho významu splatnosti pôžičky, hoci až po tom, čo táto nastala, šlo nárok uplatniť žalobou na súde. Skôr preto nemohlo prísť ani k vzniku škody a uplatnenie nároku žalobou 10 dní pred uplynutím desaťročnej premlčacej doby počítanej od dohodnutého (a aj v notárskej zápisnici uvedeného) termínu splatnosti tak treba považovať za včasné, argumentovalo sa dovolaním.

5. Žalovaná dovolací návrh nepodala.

6. V prejednávanej veci konanie (v prvej inštancii) začalo ešte z a účinnosti Občianskeho súdneho poriadku (zákona č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, zrušeného s účinnosťou od 1. júla 2016, ďalej tiež len „O. s. p.“), už súd prvej inštancie a po ňom tiež odvolací súd však rozhodovali až po nadobudnutí účinnosti právnych predpisov tvoriacich súčasť rekodifikácie procesného práva (okrem C. s. p. tiež Civilný mimosporový poriadok - zákon č. 161/2015 Z. z., Správny súdny poriadok - zákon č. 162/2015 Z. z. a zákon č. 125/2016 Z. z. o niektorých opatreniach súvisiacich s prijatím Civilného sporového poriadku, Civilného mimosporového poriadku a Správneho súdneho poriadku a o zmene a doplnení niektorých zákonov) a takto logicky i dovolacie konanie mohlo začať až v podmienkach novej úpravy. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala včas (§ 427 ods. 1 C. s. p.) strana, v ktorej neprospech boli obe napadnuté rozhodnutia vydané (§ 424 C. s. p.) a to za splnenia podmienky jej zastúpenia i spísania dovolania na to určenou osobou, na ktorej by inak pre nikým nespochybnené zákonom požadované právnické vzdelanie samotného dovolateľa ani nebolo nutné trvať (§ 429 ods. 1 a ods. 2 písm. a/ C. s. p.), skúmal predovšetkým bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou C. s. p.) prípustnosť dovolania. Dospel pritom k záveru, že hoci v časti vytykajúcej konaniu pred nižšími súdmi vadu zmätočnosti argumentácii žalobcu prisvedčiť nejde a takto nie je možné usúdiť ani na prípustnosť (a zároveň dôvodnosť) dovolania zakladaného na úprave z ustanovenia § 420 C. s. p., to naopak neplatí v prípade namietania nesprávneho právneho posúdenia veci - kde dovolací súd považuje za potrebné stotožniť sa so žalobcom v tom, že otázka premlčania práva na náhradu škody v prejednávanej veci nebola zodpovedaná celkom úplne a preto ani riešenie takejto otázky nižšími súdmi nemožno považovať za správne (i keď v tomto prípade šlo dovolaním ponúkanú právnu argumentáciu majúcu podporiť takýto názor akceptovať len v značne obmedzenej miere).

7. I za účinnosti C. s. p. treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (v tejto súv. por. napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/ 2012).

8. Práve naznačenej mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C. s. p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti niektorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p.

9. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú dovolaním namietanú procesnú vadu (podľa § 420 písm. f/ C. s. p.), uplatniteľnú pri rozhodnutiach odvolacieho súdu vo veci samej alebo tých, ktorými sa konanie

končí (v prejednávanej veci by napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zodpovedal obom takýmto charakteristikám) sú a/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci strane sporu, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia a b/ miera (intenzita) takéhoto zásahu súdu, ktorej výsledkom je porušenie (nerešpektovanie) práva strany sporu na spravodlivý proces.

10. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre stranu sporu nevyplyva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov či tento preberal a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Z práva na spravodlivé súdne konanie potom naopak vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05).

11. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie alebo spor). Takáto procedúra je nesprávnou, ak znemožňuje strane sporu (účastníkovi) realizáciu jej procesných oprávnení a má možnosť jej aktívnej účasti na konaní. Pôvodne rozdielna a až neskôr zjednotená rozhodovacia prax najvyššieho súdu potom ešte v podmienkach O. s. p. dospela k záveru, že diskutovaný pojem principiálne nemožno vykladať extenzívne - jeho vzťahovaním aj na faktickú meritornú rozhodovaciu činnosť súdu (v tejto súv. por. najmä stanovisko občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 3. decembra 2015, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako R 2/2016, podľa ktorého nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá tzv. zmätočnosťnú vadu, skôr tvoriacu súčasť § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., len výnimočne).

12. V prejednávanej veci o prípad vyššie spomenutej výnimočnosti a teda ani o prípad nutnosti uplatnenia druhej vety stanoviska R 2/2016 nejde. Výnimka sa má totiž týkať len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, o aký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003), resp. i vtedy, ak odôvodnenie rozhodnutia obsahuje výkladom neodstrániteľné rozpory (protirečivosti).

13. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

14. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil dovolaním namietanú procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. Vo všeobecnosti tu platí, že za takú vadu nemožno považovať to, že odvolací súd (a v prípade využitia ním postupu podľa § 387 ods. 2 C. s. p. pred ním ani súd prvej inštancie) neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa; špecificky k jednotlivým dovolacím námietkam potom možno uviesť nasledovné :

15. Nie je v tomto prípade pravdou, že odvolací súd nezaujal žiadne stanovisko k žalobcom uvádzanej odbornej literatúre a rozhodnutiam Najvyššieho súdu Českej republiky, nakoľko z odôvodnenia jeho rozsudku celkom jednoznačne vyplýva názor o potrebe uprednostnenia takého prístupu k výkladu

rozhodného práva, ktorý v náleze použitom oboma nižšími súdmi naznačil ústavný súd (analogia). Rovnako je v odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu prítomný čiastočne súvisiaci názor o nezáväznosti (pre súd) prameňov, na ktoré sa poukazovalo odvolaním a ďalší (hoc aj nevýslovne vyjadrený) názor o nedostatku právnej relevancie názorov zastávaných judikatúrou iného štátu, resp. v odbornej literatúre pre rozhodnutie v tejto veci (čo naopak ale odvolací súd výslovne vyjadril už pri námietkach týkajúcich sa splatnosti pôžičky a dodatkov k zmluve i notárskej zápisnici predlžujúcich pôvodnú splatnosť na ešte neskorší čas). Vo vzťahu k namietanej meniacej sa procesnej obrane žalovanej bolo bez významu čokoľvek iné, než posudzovanie otázok uplatnenia námietky premlčania a dôvodnosti takejto námietky (kde prakticky u každej z takýchto otázok existovali len dve protichodné a z povahy veci sa vylučujúce odpovede), ku ktorým oba nižšie súdy zaujali jasné a zrozumiteľné (nech aj žalobcovi nekonvenujúce) stanovisko a vplyv meniacej sa procesnej obrany mohol mať (v prípade jej dopadu na dĺžku, resp. hospodárnosť konania) význam len pre rozhodnutie o trovách konania. Napokon ani u namietaného nevyporiadania sa nižšími súdmi s okolnosťou poskytnutia (ministerstvom konajúcim v mene žalovanej) žalobcovi zamietavého stanoviska k jeho žiadosti o predbežné prerokovanie nároku až na sklonku šesťmesačnej lehoty podľa § 10 ZoZŠ nemožno so žalobcom súhlasiť, pretože oba nižšie súdy sa k tejto otázke (plynutia premlčacej doby v takomto čase) svojimi rozsudkami vyjadrili (nech aj za cenu jedného čiastkového opomenutia v argumentácii, ktoré by ale malo - ako bude uvedené neskôr - význam len vtedy, ak by šlo prijať názory o márnom uplynutí premlčacej doby a dôvodnosti námietky premlčania).

16. V prípade založenia dovolania výlučne na tvrdení o existencii tzv. zmätočnostnej vady podľa § 420 písm. f/ C. s. p. by z dôvodov uvedených vyššie muselo dôjsť k odmietnutiu dovolania podľa § 447 písm. c/ rovnakého zákona, dovolateľ však namietal (a v tomto prípade podľa dovolacieho súdu dôvodne) tiež nesprávnosť právneho posúdenia veci.

17. Z dovolania v takejto časti napriek formálnemu vyvodzovaniu jeho prípustnosti z § 421 ods. 1 písm. a/, b/ aj c/ C. s. p. (hoci súčasná existencia všetkých týchto predpokladov prípustnosti dovolania sa bez ďalšieho z povahy veci vylučuje, keď prípustnosť dovolania nejde odôvodňovať zároveň tým, že určitá právna otázka je rozhodovacou praxou dovolacieho súdu riešená ustálené, tým, že takáto otázka dovolacím súdom ešte riešená nebola a tým, že pri riešení tej istej otázky dovolací súd postupuje rozdielne) celkom nepochybne vyplýva, že dovolateľ za právnu otázku riešenú nižšími súdmi nesprávne považuje (výslovne) otázku začiatku plynutia objektívnej desaťročnej premlčacej doby u práva na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom notára, za ktorý má zodpovedať štát v situácii, v ktorej nesprávny úradný postup tkvie v spísaní notárskej zápisnice nespôsobilej poslúžiť za exekučný titul a čas splnenia inak exekvovateľnej povinnosti je odložený na čas po spísaní notárskej zápisnice a (tu implicitne) otázku existencie premlčacej doby, o ktorej je reč (na polozenie ktorej otázky treba - navzdory jej nesformulovaniu výslovne - usudzovať najmä z pretrvávajúceho opierania sa dovolateľom o tie výstupy z odbornej literatúry, ktoré názor o existencii aj objektívnej premlčacej doby v tomto prípade popierajú). Pri posudzovaní dovolania primárne podľa jeho obsahu (čl. 11 ods. 1 Základných princípov C. s. p.) a zohľadnení tiež faktoru neuvedenia dovolaním (spisovaným osobou disponujúcou zákonom požadovanou odbornosťou, tu por. i odsek 3 vyššie spomínaného článku) žiadneho rozhodnutia najvyššieho súdu majúceho zastupovať jeho ustálenú judikatúru (od ktorej sa mal odvolací súd v tejto veci odchyliť) a tým skôr nie viacerých takýchto rozhodnutí (nasvedčujúcich stavu rozdielnosti rozhodovacej praxe dovolacieho súdu) je namieste tiež konštatovanie, že dovolaním sa tu v skutočnosti namietal dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. (doterajšie nevriešenie položenej právnej otázky, resp. žiadnej zo súvisiacich právnych otázok rozhodovacou praxou dovolacieho súdu). Nemôže byť napokon sporu ani o tom, že dovolaním prinášané právne otázky sú takými otázkami, na ktorých vyriešení záviselo rozhodnutie odvolacieho (a inak tiež prvoinštančného) súdu v tejto veci.

18. Najvyšší súd má síce vo veciach náhrad škôd spôsobených rozhodnutiami orgánov štátu alebo ich nesprávnym úradným postupom (podľa zákona č. 58/1969 Zb.), resp. pri výkone verejnej moci (podľa zákona č. 514/2003 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení) pomerne bohatú (a v zásade i dostatočne konštantnú) judikatúru, súčasťou takejto judikatúry ale zaujatie stanoviska k problému akcentovanému dovolaním v prejednávanej veci nie je.

19. Právnym východiskom k riešeniu nastolenej otázky (otázok) je, že ZoZŠ obsahuje výslovnú úpravu oboch ním predpokladaných premlčacích dôb (subjektívnej trojročnej aj objektívnej desaťročnej) len u škôd spôsobených nezákonnými rozhodnutiami (§ 22 ods. 1 a 2 zákona) a okrem toho úpravu osobitných premlčacích dôb u škôd spôsobených rozhodnutiami o väzbe a treste, resp. aj u regresných nárokov (§§ 23 a 24 ZoZŠ), na škody spôsobené nesprávnym úradným postupom (o akú má ísť aj v prejednávanej veci) však možno vzťahnúť (bez ďalšieho) len tú časť rozhodnej úpravy, podľa ktorej právo na náhradu škody podľa tohto zákona sa premlčí za tri roky odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode (§ 22 ods. 1 veta prvá ZoZŠ). Pri takejto úprave a za stavu evidentnej nepoužiteľnosti pravidla podporného použitia Občianskeho zákonníka, dopadajúceho iba na prípady neustanovenia zodpovednostným zákonom inak (§ 20 ZoZŠ), keďže ZoZŠ tu (nech aj len čiastočne) inak ustanovuje, potom je namieste otázka, či nedostatok výslovnej úpravy objektívnej desaťročnej premlčacej doby v prípade škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je naozaj medzerou v zákone (vyplniteľnou interpretačne tak, ako o tom hovorí nižšími súdmi zmieňovaný nález ústavného súdu, v takom prípade však samozrejme len za podmienky poskytnutia uspokojivých odpovedí na všetky v príslušnom kontexte do úvahy prichádzajúce otázky), alebo tu naopak ide o zámer zákonodarcu.

20. Pri záujme na korektnom zodpovedaní tejto otázky podľa názoru dovolacieho súdu nemožno prehliadať to, že I. aj moment začatia plynutia subjektívnej trojročnej premlčacej doby u práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím je v zákone ustanovený ako výnimka z pravidla rozhodnosti momentu nadobudnutia poškodeným vedomosti o škode (§ 22 ods. 1 veta druhá v spojení s § 4 ZoZŠ) a že II. ustanovenie § 22 ods. 2 zodpovednostného zákona viaže začiatok plynutia objektívnej desaťročnej premlčacej doby na deň doručenia (oznámenia) nezákonného rozhodnutia (ktorým ale notárska zápisnica bez ohľadu na pojmávanie do nej vyhlásení principiálne umožňujúcich jej exekvovateľnosť nie je, odhliadajúc na tomto mieste od toho, že v tomto prípade nie je splnený ani predpoklad osobitného procesného postupu doručovania či oznamovania, vlastný výlučne výsledkom rozhodovacej činnosti štátnych orgánov či iných osôb, na ktoré bol prenesený výkon verejnej moci, nie však aj listinám spisovaným - tak ako aj v tejto konkrétnej veci - notármi a na základe požiadavky dlžníkov a bez prítomnosti či úpravy spôsobu upovedomovania o takomto právnom úkone aj veriteľov - ktorí spravidla neskôr vystupujú v pozícii oprávnených v exekučných konaniach sledujúcich vymoženie pohľadávky urobenej predmetom notárskej zápisnice).

21. Ak by mali byť zohľadnené aj tieto skutočnosti, ústavným súdom ponúkaná možnosť analogického vzťahnutia úpravy z ustanovenia § 22 ods. 2 ZoZŠ aj na prípady škôd spôsobených nesprávnym úradným postupom by si vyžadovala také vyplnenie medzery v práve (podľa dovolacieho súdu len domnelej), pri ktorom by došlo nielen k naviazaniu začiatku plynutia objektívnej desaťročnej premlčacej doby na doručenie poškodenému listiny nepovažovateľnej za rozhodnutie a preto (výkladom a contrario) spadajúcej do pojmového vymedzenia nesprávneho úradného postupu (tu por. rozsudky najvyššieho súdu vo veciach sp. zn. 4 Cdo 60/2003 a 6 Cdo 115/2010), ale v rámci ktorého by boli objektívne uspokojivo zodpovedané tiež otázky, a / aký (a či vôbec nejaký) je právny podklad doručovania (oznamovania) listiny, o ktorej je reč, poškodenému (pokiaľ obsahom listiny má byť vyhlásenie tretej - o d poškodeného odchyľnej - osoby) a b / (za predpokladu splnenia podmienky existencie práve spomínaného právneho podkladu doručovania poškodenému) kedy k doručeniu zakladajúcemu účinky začatia plynutia premlčacej doby podľa § 22 ods. 2 ZoZŠ prišlo.

22. Pretože však dovolaciemu súdu nie je známy žiaden právny podklad doručovania (oznamovania) notárskej zápisnice obsahujúcej vyhlásenia dlžníka o právnom záväzku a jeho súhlase s vykonateľnosťou notárskej zápisnice veriteľovi (potenciálnemu poškodenému), nemôže byť naplnená ani podmienka preklenutia nedostatku úpravy objektívnej desaťročnej premlčacej doby u práva na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom analogickým použitím úpravy dopadajúcej na prípady zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. Naopak je tu namieste záver, podľa ktorého pri nárokoch na náhradu škody podľa zákona č. 58/1969 Zb., vyvodzovaných z nesprávneho úradného postupu, sa právo môže premlčať len uplynutím subjektívnej trojročnej premlčacej doby podľa § 22 ods. 1 vety prvej zákona, plynúcej odo dňa získania poškodeným vedomosti o škode (o tom, že už vznikla) a objektívna desaťročná premlčacia doba podľa § 22 ods. 2 zákona v tomto prípade neplynie.

Dovolací súd v tejto súvislosti napriek nedostatku potreby polemizovať s názorom o nezáväznosti judikatúry vrcholných súdnych ustanovizní iných štátov (Najvyšší súd Českej republiky p o 1. januári 1993 z toho nevynímajúc, tu por. aj R 71/2018) považuje za vhodné podotknúť, že názor zhodný s tým vysloveným v predchádzajúcej vete vyslovil pri interpretácii právnej úpravy totožnej s tou analyzovanou v prejednávanej veci (teda v rámci výkladu právnej úpravy prijatej v podmienkach niekdajšej československej federácie a spoločnej pre oba členské štáty federatívneho útvaru zaniknutého k 31. decembru 1992) tiež Najvyšší súd Českej republiky (v rozsudku z 30. augusta 2006 sp. zn. 25 Cdo 1793/2004).

23. Ak nižšie súdy problém nastolený i dovolaním neposudzovali aj z tohto uhla pohľadu, založenie ich rozhodnutí vyznievajúcich v neprospech žalobcu výlučne na závere o márnom uplynutí objektívnej desaťročnej premľacej doby bolo výsledkom nesprávneho (nedostatočne úplného) právneho posúdenia veci a ako také predčasným. Pretože takýto jediný (za iného stavu vecí postačujúci) dôvod zamietnutia žaloby sa týkal rozsudkov oboch nižších súdov, odvolaciemu súdu rešpektujúcemu právo strán na riadny dvojínštančný proces (so všetkými jeho atribútmi) by v prípade zrušenia len jeho rozsudku neostávalo iné, než rovnako naložiť s rozsudkom súdu prvej inštancie (keďže úlohou odvolacieho súdu nie je a nemá byť vykonávanie základného dokazovania, ale nanajvýš zopakovanie už skôr vykonaného dokazovania v potrebnom rozsahu, resp. jeho doplnenie o dôkazy skôr nevykonané bez viny strany alebo slúžiace na zistenie splnenia procesných podmienok, tu por. § 384 C. s. p.). Z tohto dôvodu a tiež preto, aby nedošlo k faktickému stroveniu zákonnej možnosti odvolacieho súdu zrušiť rozhodnutie súdu prvej inštancie len raz (v tejto súv. por. tiež § 390 C. s. p.) mal dovolací súd za to, že došlo k naplneniu zákonnej úpravy o nemožnosti dosiahnutia nápravy len zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 449 ods. 2 C. s. p.) a preto o dovolaní rozhodol spôsobom uvedeným vo výroku tohto jeho uznesenia.

24. Nad rámec už uvedeného sa javí dovolaciemu súdu žiadúce ešte poznamenať, že s prihliadnutím k záveru o neexistencii objektívnej premľacej doby v prípadoch druhovo totožných s tým z prejednávanej veci nebol už dôvod sa zaoberať polemikou dovolateľa a nižších súdov o tom, ktorý moment by mal byť rozhodujúci pre začatie plynutia premľacej doby (ktorej niet). Ak by ale šlo o prípad, v ktorom by závery o márnom uplynutí premľacej doby a dôvodnosti vznesenia námietky premľania žalobou uplatneného práva boli správnymi, ostávalo by tu ešte vyhodnotiť okolnosti, za ktorých k výkonu práva namietat' premľanie došlo a s prihliadnutím ku konkrétnym okolnostiam prípadu v prejednávanej veci by v takejto súvislosti zaiste nešlo opomenúť to, že postup ministerstva konajúceho v mene žalovanej v čase pred začatím konania vykazoval zjavné znaky zavedenia žalobcu v tom, či nárok je alebo nie je takým, ktorý je potrebné predbežne prerokovať.

25. O trovách dovolacieho konania dovolací súd nerozhodoval, pretože o nich so zreteľom k zrušeniu rozsudkov oboch nižších súdov patrí rozhodnúť súdu prvej inštancie (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.